

Bruksela, 2 lutego 2026 r.
(OR. en)

5929/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0412 (NLE)

ENV 85
CLIMA 43
SOC 47
ENER 42
ECOFIN 143
COMPET 137
RECH 37
EDUC 26
CULT 13

WNIOSEK

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine
DEPREZ)

Data otrzymania: 17 grudnia 2025 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Dotyczy: Wniosek
ZALECENIE RADY
dotyczące nowego europejskiego Bauhausu

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 1027 final.

Załącznik: COM(2025) 1027 final

Strasburg, dnia 16.12.2025 r.
COM(2025) 1027 final

2025/0412 (NLE)

Wniosek

ZALECENIE RADY

dotyczące nowego europejskiego Bauhausu

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Nowy europejski Bauhaus (NEB) ma na celu wspieranie transformacji Europy ku bardziej zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu przyszłości przez wprowadzenie wymiernych pozytywnych zmian w terenie. NEB promuje zrównoważoność, odporność, estetykę, włączenie społeczne, dostępność i przystępność cenową dzięki podejściu opartemu na dowodach, bazując na bogatym dziedzictwie kulturowym i różnorodności kulturowej Europy¹, a jednocześnie wzmacniając czyste gałęzie przemysłu i technologie przyszłości. Jak zapowiedziano w wytycznych politycznych na lata 2025–2029, Komisja będzie dalej rozwijać NEB i poszerzać jego społeczność.

Zarówno Parlament Europejski², jak i państwa członkowskie UE³ niezmiennie wyrażały zdecydowane poparcie dla NEB. Również Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny⁴ i Europejski Komitet Regionów⁵ wydały pozytywne opinie w sprawie tej inicjatywy. NEB wzbudził entuzjazm na poziomie najbliższym obywatelowi dzięki silnej społeczności liczącej niemal 2 000 członków i składającej się z organizacji lokalnych i międzynarodowych, począwszy od organizacji nienastawionych na zysk i podmiotów kulturalnych po organy publiczne i przedsiębiorstwa, na milionach osób skończywszy.

Niniejszy wniosek dotyczący zalecenia Rady oraz komunikat Komisji w sprawie nowego europejskiego Bauhausu towarzyszy europejskiemu planowi na rzecz przystępnych cenowo mieszkań wraz z europejską strategią na rzecz budownictwa mieszkaniowego oraz przeglądem zasad pomocy państwa dotyczących usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

• Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki

NEB łączy czystą transformację i zrównoważoną konkurencyjność z naszą przestrzenią życiową i doświadczeniami oraz przyczynia się do realizacji szeregu inicjatyw, takich jak Pakt dla czystego przemysłu, plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, strategia odporności gospodarki wodnej, Europejski pakt na rzecz wszechoceanu i strategia dotycząca biogospodarki⁶. Ponadto przyczynia się on do wdrażania polityki spójności

¹ Więcej informacji na temat wartości i zasad NEB można znaleźć w [kompasie NEB](#).

² Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 września 2022 r. w sprawie nowego europejskiego Bauhausu, [2021/2255\(INI\)](#). Ponadto Parlament Europejski wsparł tę inicjatywę działaniem przygotowawczym („platforma zarządzania wiedzą dla nowego europejskiego Bauhausu”) i projektem pilotażowym („Stimulating Local and Regional New European Bauhaus Grassroots Projects” [Pobudzenie oddolnych projektów lokalnych i regionalnych w ramach nowego europejskiego Bauhausu]).

³ Konkluzje Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy nowy europejski Bauhaus, [14534/21](#).

⁴ Zob. <https://www.eesc.europa.eu/pl/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

⁵ Zob. <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy” [Strategiczne ramy konkurencyjnej i zrównoważonej biogospodarki unijnej] ([COM/2025/960](#)).

i strategicznych ram UE dla kultury („kompas kultury”) oraz uzupełnia Agendę dla miast, europejskie zintegrowane ramy odporności na zmianę klimatu oraz unię umiejętności i Europejski filar praw socjalnych.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Dzięki prawdziwie transdyscyplinarnemu, innowacyjnemu i oddolnemu podejściu NEB przyczynia się do realizacji szeregu priorytetów Komisji.

NEB wspiera **zrównoważoną i konkurencyjną gospodarkę**, stymulując **dekarbonizację w środowisku zbudowanym, przyspieszając proces przechodzenia na czystą i tańszą energię oraz propagując projektowanie pod kątem obiegu zamkniętego i odporne modele w różnych sektorach gospodarki. Inicjatywa ta zachęca również do innowacji i rozwoju umiejętności na rzecz czystej transformacji**, pobudzając przy tym zrównoważone praktyki **na całym świecie**, między innymi w ramach **wysiłków na rzecz odbudowy Ukrainy**. Wzmacnia **europejski model społeczny**, np. poprzez podjęcie kwestii przystępności cenowej mieszkań i poprawę **jakości życia**, a także pomaga chronić dziedzictwo kulturowe Europy. Stawiając ludzi i zainteresowane strony w centrum zmian za sprawą ich uczestnictwa i współtwórstwa, NEB promuje kulturę kreatywności, włączenia społecznego i dialogu, która ostatecznie zwiększa **zaufanie do procesów demokratycznych i wartości europejskich**, a także dba o to, by osiągnięte wyniki były dostosowane do realiów i potrzeb społeczeństwa i zainteresowanych stron.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą wniosku dotyczącego zalecenia Rady jest art. 292 TFUE, który uprawnia Radę do przyjmowania zaleceń na wniosek Komisji. Chociaż sama inicjatywa NEB opiera się na trzech nierozdzielnie ze sobą związanych wartościach – zrównoważoności, włączeniu społecznym i estetyce – niniejsze zalecenie koncentruje się na czystej transformacji.

Art. 192 TFUE zapewnia ramy prawne służące osiągnięciu celów środowiskowych, jest również zgodny z intencją NEB, którą jest przybliżenie obywatelom Europejskiego Zielonego Ładu i Paktu dla czystego przemysłu. W całym zaleceniu położono nacisk na zrównoważoność, a szczególną uwagę zwraca się na zrównoważone praktyki budowlane, efektywność energetyczną i zarządzanie zasobami. Elementy te odzwierciedlają cele środowiskowe określone w art. 191 TFUE, wspierając ochronę i poprawę jakości środowiska.

Jakkolwiek NEB przyczynia się do osiągnięcia różnych celów Unii, obejmujących włączenie społeczne i dziedzictwo kulturowe, jak określono w art. 3 TUE, to wyraźny nacisk na zrównoważoność we wszystkich elementach zawartych w niniejszym zaleceniu znajduje spójną podstawę prawną w art. 192 TFUE. To skupienie się na zrównoważoności ułatwia włączenie wartości NEB do polityki ochrony środowiska, zapewnia niewiążące wytyczne dotyczące włączenia tych zasad do polityki na szczeblu krajowym i lokalnym, a tym samym przyczynia się do osiągnięcia nadrzędnych celów środowiskowych Unii w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu, z uwzględnieniem jakości doświadczeń obywateli.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Wniosek jest zgodny z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 ust. 3 TUE i nie narusza kompetencji państw członkowskich. Wyzwania, przed którymi stoi NEB (obieg zamknięty, zrównoważony rozwój i innowacje dla środowiska zbudowanego; wzmocnienie pozycji obywateli za pośrednictwem procesów partycypacyjnych w celu wspierania demokratycznych, dostępnych i odpornych dzielnic sprzyjających włączeniu społecznemu; oraz wykorzystanie transformacyjnej siły edukacji, sztuki i kultury w celu pobudzenia kreatywności i innowacji) są ze sobą powiązane w całej UE.

Osiągnięcie tych celów zależy od transgranicznych czynników wspomagających: ogólcnoeuropejskiej społeczności NEB i oddolnego uczestnictwa; koordynacji i wielopoziomowego zarządzania w celu dostosowania działań krajowych, regionalnych i lokalnych oraz umożliwienia wzajemnego uczenia się, dostępu do finansowania i inwestycji, w tym łączenia źródeł unijnych, krajowych i prywatnych, a także wspólnej bazy wiedzy i dowodów służącej mierzeniu wpływu oraz skali najlepszych praktyk.

Zalecenie na szczeblu UE jest zatem skuteczniejsze niż pojedyncze działania krajowe, ponieważ umożliwia koordynację, wzajemne inspirowanie się oraz spójność polityki w zakresie podejmowania działań we wszystkich państwach członkowskich przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości i kontekstów krajowych, a jednocześnie z wykorzystaniem wsparcia, możliwości finansowania i wzajemnego uczenia się na szczeblu UE. Inicjatywa ta umożliwia niewiązącą koordynację i wytyczne dotyczące przyspieszenia włączania NEB do głównego nurtu polityki i instrumentów finansowania, wzajemnego uczenia się, replikacji i inwestycji. Pomaga zatem państwom członkowskim w szybszym i skuteczniejszym osiaganiu celów, przy pełnym poszanowaniu ich kompetencji oraz roli władz regionalnych i lokalnych. Zgodnie z zasadą pomocniczości NEB bazuje na dostosowywaniu podejścia przez państwa członkowskie do własnych systemów zarządzania oraz realiów terytorialnych, a jednocześnie zapewnia, aby wsparcie na szczeblu UE uzupełniało wybory krajowe i zwiększało skuteczność realizacji w terenie.

Koordynacja i wielopoziomowe zarządzanie inicjatywą NEB skupione są wokół krajowych punktów kontaktowych NEB ustanowionych przez państwa członkowskie, które dbają o usprawnioną koordynację między różnymi szczeblami sprawowania rządów i sektorami, oraz o skoordynowane wytyczne UE sprzyjające wymianie dobrych praktyk i wdrażaniu NEB na szczeblu krajowym i lokalnym.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 ust. 4 TUE. Ani treść, ani forma zalecenia Rady, którego dotyczy niniejszy wniosek, nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiagnięcia jego celów. Proponowane działania są zgodne z praktykami państw członkowskich i różnorodnością systemów w całej UE. Wszelkie zobowiązania państw członkowskich mają charakter dobrowolny i każde państwo członkowskie ma swobodę decydowania o podejściu w realizacji tych zobowiązań.

- **Wybór instrumentu**

Zalecenie Rady (art. 292 TFUE) jest odpowiednim instrumentem umożliwiającym Radzie zachęcanie do podejmowania dobrowolnych zobowiązań, z poszanowaniem kompetencji krajowych i lokalnych w środowisku zbudowanym, przy jednoczesnym zapewnieniu spójnych ram na szczeblu UE. Instrumenty o bardziej nakazowym charakterze byłyby nieproporcjonalne do celów w zakresie koordynacji i ułatwiania oraz mogłyby ograniczać

różnorodność kontekstów krajowych i lokalnych. Niniejszy wniosek dotyczący zalecenia Rady przyjmuje się razem z komunikatem Komisji w sprawie NEB, który określa kontekst zalecenia i rolę państw członkowskich w zarządzaniu NEB. Sam komunikat nie byłby jednak wystarczający do zasygnalizowania szczególnej i ważnej roli, jaką państwa członkowskie odgrywają w przyszłych działaniach NEB mających na celu umożliwienie rzeczywistych działań transformacyjnych w terenie. Zalecenie Rady – jako instrument prawny, chociaż niewiążący – wyraża zobowiązanie państw członkowskich do wprowadzenia zawartych w nim środków oraz zapewnia solidną polityczną podstawę współpracy w tej dziedzinie, przy pełnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

• Konsultacje z zainteresowanymi stronami

W dniu 19 września 2025 r. opublikowano zaproszenie do zgłaszania uwag w celu zebrania informacji zwrotnych zarówno na temat komunikatu Komisji, jak i niniejszego wniosku dotyczącego zalecenia Rady w sprawie NEB. Zaproszenie do zgłaszania uwag udostępniono we wszystkich językach urzędowych UE na stronie internetowej „Wyraź swoją opinię”, aby dotrzeć do szerokiego grona zainteresowanych stron, i otrzymano łącznie 88 odpowiedzi z 24 państw, w tym 17 państw członkowskich UE. Większość odpowiedzi nadesłały osoby fizyczne (21,5 % – zarówno obywatele UE, jak i obywatele państw trzecich), a następnie organizacje pozarządowe (17 %) oraz organy publiczne, instytucje akademickie/badawcze i przedsiębiorstwa (łącznie 12,5 %).

W uwagach podkreślono potrzebę zwiększenia zdolności samorządów lokalnych i gmin za pomocą jasnych ram wspierających budowanie zdolności i projektowanie partycypacyjne. Szczególną uwagę poświęcono małym gminom na obszarach wiejskich i peryferyjnych. W niektórych uwagach podkreślono również, że można jeszcze usprawnić komunikację i zwiększyć widoczność NEB, tak aby był bardziej dostępny i zrozumiały dla społeczeństwa i organów lokalnych. Wielu respondentów wzywa również do zwiększenia znaczenia wymiaru kulturalnego i edukacyjnego przez wspieranie artystów, projektantów i sektorów kreatywnych w wyrażaniu i rozpowszechnianiu wartości NEB. Większość respondentów potwierdziła, że w ramach NEB należy nadać priorytet przystępnym cenowo rozwiązaniom mieszkaniowym, które są energooszczędne, odporne na zmianę klimatu i sprzyjają włączeniu społecznemu, a jednocześnie zachęcać do renowacji, rozbudowy pionowej i ponownego wykorzystania istniejących zasobów budowlanych. W informacjach zwrotnych powtarzała się kwestia włączenia kryteriów zdrowia i dobrostanu do projektowania i polityki miejskiej, np. przez wyraźniejsze skupienie się na jakości powietrza w pomieszczeniach, wentylacji i redukcji hałasu. W wielu uwagach podkreślono potrzebę zielonych przestrzeni miejskich i włączenia do infrastruktury miejskiej rozwiązań opartych na zasobach przyrody, takich jak lasy kieszonkowe oraz zielone dachy i ściany. Szereg respondentów, zwłaszcza z sektora przedsiębiorstw, poparło również promowanie niskoemisyjnych materiałów budowlanych pochodzenia biologicznego i materiałów budowlanych o obiegu zamkniętym takich jak drewno i gips. Wielu respondentów – zarówno z organizacji społeczeństwa obywatelskiego, jak i organów – wezwało również do uwzględnienia i włączenia wartości i zasad NEB do unijnej i krajowej polityki miejskiej i środowiskowej. Ponadto kilku respondentów z organów publicznych i organizacji badawczych podkreśliło potrzebę jasnych wskaźników i narzędzi oceny skuteczności projektów NEB.

Oprócz zaproszenia do zgłaszania uwag przeprowadzono szereg ukierunkowanych konsultacji z:

- grupą ekspertów Komisji ds. instrumentu NEB (26 września 2025 r.);
- siecią Miasto Zielone (8 października 2025 r.);
- społecznością NEB (warsztaty internetowe, 10 października 2025 r.);
- Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) i Europejskim Instytutem Innowacji i Technologii (EIT);
- przedstawicielami państw członkowskich, w szczególności: krajowymi punktami kontaktowymi NEB, krajowymi punktami kontaktowymi ds. badań naukowych i innowacji w ramach programu „Horyzont Europa”, komitetem ds. programu strategicznego „Horyzont Europa”, attaché ds. środowiska, a także instytucjami zarządzającymi odpowiedzialnymi za wdrażanie NEB w ramach polityki spójności (25 października 2025 r., 5 listopada 2025 r. oraz trzy kolejne ukierunkowane sesje w dniach 3–4 listopada 2025 r.).

- **Ocena skutków**

Zważywszy na uzupełniający charakter proponowanych działań w stosunku do inicjatyw państw członkowskich, ich dobrowolny charakter i zakres oczekiwanych skutków, nie przeprowadzono oceny skutków. Podstawą do opracowania wniosku była ciągła współpraca z zainteresowanymi stronami w ramach podejścia partycypacyjnego, konsultacje z państwami członkowskimi, konsultacje publiczne i liczne specjalne konsultacje z zainteresowanymi stronami.

- **Prawa podstawowe**

Proponowane zalecenie Rady nie narusza praw podstawowych UE. Promuje zasady uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej⁷, w szczególności ochronę środowiska, niedyskryminację, integrację osób z niepełnosprawnościami, edukację i dobrą administrację.

4. WPLYW NA BUDŻET

Chociaż inicjatywa ta nie będzie wymagała dodatkowych zasobów z budżetu UE, środki przewidziane w niniejszym zaleceniu będą wiązały się z mobilizacją źródeł finansowania na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W niniejszym wniosku podkreślono kluczową rolę państw członkowskich w realizacji inicjatywy NEB, zwracając uwagę na znaczenie działań na rzecz bardziej zrównoważonych, pięknych i sprzyjających włączeniu społecznemu dzielnic i społeczności. Przykładowo stawiając na przyjazne dla klimatu praktyki budowlane o obiegu zamkniętym państwa członkowskie mogą znacznie ograniczyć wpływ budynków na środowisko, dostosowując się do ogólnounijnych celów w zakresie dekarbonizacji. Zachęcanie do rozwiązań kierowanych przez społeczność i procesów partycypacyjnych wzmacnia demokrację lokalną i pozycję obywateli, zwiększając spójność społeczną i zaufanie do instytucji demokratycznych.

⁷ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 389).

Transformacyjna siła edukacji, sztuki i kultury ma kluczowe znaczenie dla stymulowania innowacji i zrównoważonego rozwoju. Włączając wartości NEB do inicjatyw kulturalnych i systemów edukacji, państwa członkowskie mogą pielęgnować kulturę wysokiej jakości architektury i projektowania, która współgra ze społecznościami lokalnymi i wzbogaca ich środowisko życia.

Podnoszenie umiejętności istotnych z punktu widzenia NEB za pośrednictwem ukierunkowanych programów kształcenia i szkolenia zapewnia ludziom wiedzę fachową niezbędną do skutecznego wdrażania zrównoważonych praktyk i rozwijania środowisk sprzyjających włączeniu społecznemu, które są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Państwa członkowskie odgrywają kluczową rolę we wspieraniu rozwoju tych umiejętności, zapewniając przygotowanie siły roboczej na przyszłość.

Podnoszenie świadomości i rozszerzanie społeczności NEB sprzyja większemu zaangażowaniu i współpracy dzięki wykorzystaniu różnych perspektyw w celu wprowadzania innowacji i stawiania czoła wyzwaniom społecznym. Zachęca się państwa członkowskie do wykorzystania potencjału doświadczonych praktyków NEB, aby zyskiwać inspiracje do tworzenia nowych projektów oraz zwiększać wpływ inicjatywy.

Ułatwienie dostępu do finansowania i inwestycji ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia skali projektów NEB. Optymalizacja istniejących możliwości finansowania umożliwia projektom dostosowanym do NEB osiągnięcie wymiernej i transformacyjnej poprawy w dzielnicach i społecznościach lokalnych.

Dzielenie się wiedzą i powielanie udanych projektów NEB umożliwia państwom członkowskim przyspieszenie transformacji w kierunku zrównoważonych dzielnic przez przyjmowanie sprawdzonych planów i najlepszych praktyk. To podejście oparte na współpracy zapewnia ciągłe kształcenie i przystosowywanie w różnych regionach.

Ponadto skuteczne wielopoziomowe sprawowanie rządów, w którym główną rolę odgrywają krajowe punkty kontaktowe NEB, zapewnia skoordynowane działania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Przyjmując podejście oparte na zarządzaniu międzysektorowym i współpracy międzynarodowej państwa członkowskie mogą zmaksymalizować wpływ NEB, przyczyniając się do zrównoważonej i – w szerszym ujęciu – pozytywnej wizji przyszłości.

Wniosek

ZALECENIE RADY

dotyczące nowego europejskiego Bauhausu

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292 i 192,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Nowy europejski Bauhaus (NEB) ma na celu wdrożenie czystej transformacji i Paktu dla czystego przemysłu za pomocą konkretnych projektów, które poprawiają codzienne życie dzięki rozwiązaniom łączącym zrównoważony rozwój z dobrym projektowaniem, włączeniem społecznym, dostępnością i przystępnością cenową, zwiększając innowacje w ekosystemach przemysłowych w celu odblokowania konkurencyjności, przy zapewnieniu poszanowania i promowania różnorodnych miejsc, dziedzictwa kulturowego i różnorodności kulturowej Europy. Inicjatywa ta, stawiając na procesy współtworzenia ze społecznościami lokalnymi, zainteresowanymi stronami i przedsiębiorstwami, promuje rozwiązania dostosowane do potrzeb społecznych i wspierane przez szeroką grupę obywateli, które można powielać i rozszerzać w podobnych kontekstach w całej UE.
- (2) W 2021 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat⁸ przedstawiający koncepcję i cele NEB, który opiera się na trzech nierozzerwalnie ze sobą związanych wartościach (zrównoważoność, włączenie społeczne i estetyka) oraz trzech zasadach (wielopoziomowe zaangażowanie, podejście partycypacyjne i transdyscyplinarność).
- (3) Zarówno Parlament Europejski⁹, jak i państwa członkowskie UE¹⁰ niezmiennie wyrażały zdecydowane poparcie dla NEB. Również Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny¹¹ i Europejski Komitet Regionów¹² wydały pozytywne opinie w sprawie tej inicjatywy.

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Nowy Europejski Bauhaus, [COM\(2021\) 573](#).

⁹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 września 2022 r. w sprawie nowego europejskiego Bauhausu, [2021/2255\(INI\)](#). Ponadto Parlament Europejski wsparł tę inicjatywę działaniem przygotowawczym („platforma zarządzania wiedzą dla nowego europejskiego Bauhausu”) i projektem pilotażowym („Stimulating Local and Regional New European Bauhaus Grassroots Projects” [Pobudzenie oddolnych projektów lokalnych i regionalnych w ramach nowego europejskiego Bauhausu]).

¹⁰ Zob. konkluzje Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy nowy europejski Bauhaus, [14534/21](#).

¹¹ Zob. <https://www.eesc.europa.eu/pl/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>.

¹² Zob. <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>.

- (4) W ciągu pięciu lat w ramach NEB zbudowano solidną społeczność¹³ opartą na członkostwie składającą się z prawie 2 000 organizacji lokalnych i międzynarodowych, począwszy od organizacji nienastawionych na zysk i instytucji kulturalnych, a skończywszy na organach publicznych i przedsiębiorstwach. Wsparcie otrzymało już ponad 700 projektów. W wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027 na NEB przeznaczono 1,4 mld EUR, z czego większość pochodzi z polityki spójności (ponad 840 mln EUR) i programu „Horyzont Europa” (ponad 530 mln EUR). Wkład z innych programów UE (LIFE, Program na rzecz jednolitego rynku, „Cyfrowa Europa” i COSME) wnosi około 26 mln EUR.
- (5) W wytycznych politycznych dla Komisji Europejskiej na lata 2024–2029¹⁴ NEB jest częścią ogólnego celu Komisji „Wsparcie dla ludzi, silne społeczeństwo i europejski model społeczny”, służącego połączeniu zrównoważoności z włączeniem społecznym i przystępnością cenową oraz kreatywnością i innowacjami. Rozszerzenie społeczności NEB przyczyniłoby się do osiągnięcia tego celu i zapewniłoby skuteczny wkład odpowiednich zainteresowanych stron.
- (6) Wartości i zasady NEB mogą pomóc Europie w dążeniu do bardziej konkurencyjnej i zrównoważonej przyszłości. Dzięki włączeniu wartości NEB do istniejących strategii krajowych i lokalnych skoncentrowanych na środowisku zbudowanym państwa członkowskie mogą przekształcić czystą i cyfrową transformację w wymierne możliwości dla obywateli i przedsiębiorstw w całej Europie. Wspierając innowacje, doskonałość przemysłową i umiejętności, NEB może pomóc stworzyć odporne łańcuchy wartości i wysokiej jakości miejsc pracy w całej Europie, sprawiając, by czysta transformacja zwiększyła globalną konkurencyjność Europy. Taka integracja i włączanie tych kwestii do głównego nurtu polityki są jednak obecnie nierównomierne w całej Unii, co prowadzi do nierównych szans dla zainteresowanych stron i organów, w szczególności na szczeblu lokalnym. Państwa członkowskie mogą wykorzystywać istniejące dobre praktyki w zakresie zarządzania wielopoziomowego i międzysektorowego. Uwzględnianie wartości i zasad NEB we wszystkich odpowiednich politykach i instrumentach finansowania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym jest konieczne, aby wspierać rewitalizację transformacyjną dzielnic i wzmocnić ich tkankę społeczną oraz promować te wartości i zasady w odniesieniu do środowiska zbudowanego i odpowiednich sektorów.
- (7) Państwa członkowskie dysponują szeregiem narzędzi pozwalających na włączenie wartości i zasad NEB promujących zrównoważone, sprzyjające włączeniu społecznemu, dostępne i przystępne cenowo środowisko zbudowane do swoich krajowych planów renowacji budynków, terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji, planów społeczno-klimatycznych oraz innych krajowych lub unijnych planów i strategii¹⁵. Można posłużyć się nimi, by wspomóc włączanie celów NEB do głównego nurtu polityki i ich integracji, stosując zintegrowane podejście, oraz by promować synergie między różnymi celami, takimi jak efektywność energetyczna i dekarbonizacja, odporność na zmianę klimatu, odporność wodna, przystępność cenowa, zrównoważony rozwój i dostępność, zwłaszcza w kontekście rewitalizacji dzielnic.

¹³ Zob. [Community is the core of New European Bauhaus - New European Bauhaus](#) [Wspólnota jest podstawą nowego europejskiego Bauhausu – nowy europejski Bauhaus].

¹⁴ Zob. [Priorytety na lata 2024–2029 – Komisja Europejska](#).

¹⁵ Takich jak umowy w sprawie miasta neutralnego dla klimatu (misja miast), plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (Porozumienie Burmistrzów), lokalne plany w zakresie ogrzewania i chłodzenia (dyrektywa (UE) 2023/1791).

- (8) Istnieje duża szansa na bardziej efektywne wykorzystanie zasobów w środowisku zbudowanym. Obecnie budowa, użytkowanie i renowacja budynków wymagają znacznych ilości energii i zasobów mineralnych, które odpowiadają za 42 % całkowitego zużycia energii, 35 % emisji gazów cieplarnianych, 50 % całego wydobycia materiałów i 35 % całkowitej produkcji odpadów w UE¹⁶. Działania te przyczyniają się również do zużycia wody oraz zwiększają zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby, zanieczyszczenie hałasem, użytkowanie gruntów, zasklepienie gleby i niekontrolowane rozrastanie się miast.
- (9) Aby osiągnąć cel neutralności klimatycznej do 2050 r., UE przyjęła szereg aktów prawnych służących zmniejszeniu śladu środowiskowego i klimatycznego budynków w całym ich cyklu życia. Uzupełnieniem tych inicjatyw są różne nieustawodawcze inicjatywy polityczne, począwszy od metod i narzędzi obliczeniowych po ścieżki, plany, strategie i finansowanie branżowe, w tym dokument pt. „Wspieranie podejść opartych na cyklu życia w celu dekarbonizacji budynków europejskich”, który ma zostać opublikowany przez Komisję w styczniu 2026 r., wspólne ramy podstawowych wskaźników zrównoważonego rozwoju dla budynków biurowych i mieszkalnych¹⁷ czy przepisy dotyczące dostosowania wydatków z budżetu UE do kryteriów „nie czyni poważnych szkód”¹⁸. Te inicjatywy oraz strategia dotycząca biogospodarki¹⁹ pomagają pokonać bariery utrudniające wejście na rynek i wspierają tworzenie pionierskich rynków niskoemisyjnych, czystych materiałów budowlanych pochodzenia biologicznego i materiałów budowlanych o obiegu zamkniętym oraz czystych technologii, wspierając tym samym zrównoważone modele biznesowe, zrównoważone i odporne ekosystemy przemysłowe, miejsca pracy i tworzenie wartości w UE.
- (10) Projekty NEB zwiększają konkurencyjną i innowacyjną przewagę przemysłu budowlanego, wodnego i biogospodarki dzięki prototypowaniu i zwiększaniu skali technologii na potrzeby zdekarbonizowanego i przyjaznego dla przyrody projektowania pod kątem obiegu zamkniętego, optymalizacji metod budowlanych, uwzględnieniu norm i zmniejszeniu kosztów w celu stworzenia rynków dla innowacyjnych materiałów, wspierając tym samym zasobooszczędny, opłacalny i innowacyjny wzrost przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego wykorzystania ograniczonych zasobów naturalnych.
- (11) Bardziej efektywne wykorzystanie środowiska zbudowanego – budynków, krajobrazów miejskich, przestrzeni publicznych, terenów zielonych – pomoże w dostosowaniu istniejących zasobów budowlanych do potrzeb ludzi pod względem przestrzeni i dostępności, przy jednoczesnym poszanowaniu ograniczeń planety. Priorytetowe traktowanie efektywnego wykorzystania przestrzeni zbudowanej przez

¹⁶ Zob. sprawozdanie EEA pt. „[Addressing the environmental and climate footprint of buildings](#)” [Rozwiązanie problemu śladu środowiskowego i klimatycznego budynków], 2024 r.

¹⁷ Zob. [Level\(s\)](#) [Poziomy].

¹⁸ Zob. [wytyczne techniczne dotyczące zasady „nie czyni poważnych szkód” dla Społecznego Funduszu Klimatycznego – Komisja Europejska](#) oraz [unijne rozporządzenie w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju i jego akty delegowane](#) które zawierają przepisy mające na celu zmniejszenie śladu środowiskowego budynków.

¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „A Strategic Framework for a Competitive and Sustainable EU Bioeconomy” [Strategiczne ramy konkurencyjnej i zrównoważonej biogospodarki unijnej] ([COM/2025/960](#)).

renowację lub odnawianie²⁰ zamiast rozbiórki i budowy nowych budynków, a także nowych praktyk społecznych, może znacząco przyczynić się do zmniejszenia śladu środowiskowego i klimatycznego zasobów budowlanych²¹, zapewniania wszystkim przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań, spowolnienia niekontrolowanego rozrastania się miast i zasklepienia gleby, wspierania spójności społecznej i akceptacji przy jednoczesnej ochronie dziedzictwa kulturowego.

- (12) Społeczności lokalne odgrywają wiodącą rolę w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom zagrożeń klimatycznych i degradacji środowiska, takim jak zwiększona częstotliwość i intensywność fal upałów, powodzi, pożarów roślinności lub trzęsień ziemi, które nasilają się w wyniku interakcji z innymi czynnikami, takimi jak niska jakość powietrza, wody i gleby lub zasklepienie gleby. W latach 2011–2021 w Europie odnotowano wzrost liczby osób mieszkających na obszarach potencjalnie zagrożonych powodzią rzecznyymi o ponad 935 000 osób²². W latach 2017–2019 średnio 119 000 osób rocznie w państwach EOG i Zjednoczonym Królestwie mieszkało na obszarach uznanych za zniszczone w wyniku pożarów roślinności²³. Normy dotyczące przystosowania budynków do zmiany klimatu²⁴, a także zapobiegania powodziom i pożarom roślinności, terenów zielonych i odbudowy ekosystemów miejskich można włączyć do narzędzi regulacyjnych i finansowych, a także do powiązanych szkoleń i kształcenia²⁵, aby zwiększyć lokalną odporność oraz gotowość na wypadek sytuacji kryzysowej.
- (13) Zielona i błękitna infrastruktura ma kluczowe znaczenie dla przystosowania się do zmiany klimatu, różnorodności biologicznej i zdrowia publicznego. Realokację i przeprojektowanie miejskiej przestrzeni publicznej zgodnie z wartościami NEB można wspierać za pomocą zintegrowanych koncepcji mobilności miejskiej (np. plany zrównoważonej mobilności miejskiej), które umożliwiają te przemiany przy jednoczesnym utrzymaniu dostępności miejsc pracy, usług i udogodnień. Ulice i przestrzenie publiczne umożliwiają interakcje społeczne, dobrostan i działania w dziedzinie klimatu, a nie są jedynie korytarzami tranzytowymi.
- (14) Polityka UE obejmuje konkretne środki i narzędzia służące ochronie grup defaworyzowanych, w szczególności środki i narzędzia związane z ubóstwem energetycznym i ubóstwem w zakresie mobilności, zanieczyszczeniem powietrza, dostępem do czystej wody pitnej i infrastruktury sanitarnej. Projekty NEB przyczyniają się do sprawiedliwości środowiskowej i klimatycznej, a jednocześnie zwiększają włączenie społeczne, sprawiedliwość międzypokoleniową, równouprawnienie płci i zapobiegają przestępczości, w tym przemocy ze względu na płeć.
- (15) Uczestnictwo jest podstawową zasadą NEB. Wchodzące w jego ramy projekty, finansowanie, narzędzia cyfrowe i budowanie zdolności to dobre przykłady promowania

²⁰ „Odnawianie” obejmuje zmiany planu przestrzeni lub funkcji do nowych zastosowań, które zazwyczaj nie są objęte renowacją, zgodnie z [normami określonymi przez Europejski Komitet Normalizacyjny \(CEN\)](#).

²¹ Na podstawie badań Komisji: [Conversion of offices into affordable housing](#) [Przekształcenie biur w przystępne cenowo mieszkania], [Sufficiency in the built sector](#) [wydajność w sektorze budowlanym] oraz badania na temat bardziej efektywnego wykorzystania zasobów budowlanych (rezultaty w połowie 2027 r.).

²² Zob. sprawozdanie EEA [na temat środowiska w Europie](#), 2025 r.

²³ Tamże.

²⁴ Zob. [unijne wytyczne techniczne dotyczące przystosowania budynków do zmiany klimatu](#).

²⁵ Zob. [Handbook on urban greening strategies and nature plans](#) [Podręcznik dotyczący strategii zazieleniania obszarów miejskich i planów ochrony przyrody] (2025 r.).

i wspierania polityki i praktyk w zakresie uczestnictwa i demokracji lokalnej, w szczególności w zakresie projektowania przestrzennego i miejskiego oraz transformacji dzielnic, oraz zachęcania do wdrażania takich polityk i praktyk.

- (16) Udział w procesach rozwoju obszarów miejskich to spora szansa zarówno dla społeczności, jak i dla podmiotów realizujących projekty. Rzeczywiste zaangażowanie obywateli, w tym osób dotkniętych ubóstwem energetycznym lub znajdujących się w innej niekorzystnej sytuacji, w opracowywanie projektów i zarządzanie nimi buduje zaufanie, zachowuje demokratyczną rozliczalność i wzmacnia tkankę społeczną. Takie zaangażowanie – za pośrednictwem zgromadzeń obywatelskich i warsztatów wspólnego projektowania – osadza projekty w lokalnych realiach i zapobiega symbolicznym działaniom, wspierając odporne i włączające społeczeństwa. W przypadku podmiotów realizujących projekty takie zaangażowanie społeczności i zainteresowanych stron może prowadzić do przyspieszonych procesów wydawania pozwoleń, sprawniejszej realizacji projektów, a ostatecznie do akceptacji społecznej i niższego ryzyka.
- (17) Dzięki wykorzystaniu narzędzi cyfrowych, takich jak unijny zestaw narzędzi na potrzeby lokalnych cyfrowych bliźniaków, zaawansowane modele sztucznej inteligencji (AI) na potrzeby odbudowy, cyfrowe dzienniki budynku i cyfrowe audyty przedrozbiorowe, zaangażowanie publiczne w proces decyzyjny i rozwój polityki staje się bardziej przejrzyste, skuteczne i elastyczne. Zwiększenie zdolności operacyjnych organów za pomocą istniejących zasobów i platform, takich jak możliwości wzajemnego uczenia się i wsparcie techniczne, zapewnia skuteczne wytyczne i wsparcie we wdrażaniu wartości i zasad NEB, promując rozwiązania kierowane przez społeczność i zwiększając odporność społeczną.
- (18) Brak umiejętności w sektorze budowlanym, zwłaszcza w zakresie zrównoważonego budownictwa o obiegu zamkniętym, stanowi problem dla przemysłu budowlanego. W 2022 r. Komisja uruchomiła akademię NEB zajmującą się umiejętnościami w zakresie zrównoważonego budownictwa w ramach szerzej zakrojonych wysiłków w celu przyspieszenia podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników w ekosystemie budowlanym i wspierania jego czystej transformacji. Komisja zwiększy skalę akademii NEB i przekształci ją w podstawową infrastrukturę NEB na potrzeby zdobywania wiedzy i prowadzenia badań naukowych, bezpiecznych eksperymentów i innowacji oraz rozwoju umiejętności. Akademia NEB zapewni również dynamiczne powiązanie, by cała wiedza uzyskana w ramach instrumentu NEB w zakresie badań naukowych i innowacji została ukierunkowana na działania w zakresie zdobywania umiejętności, budowanie zdolności i innowacje stosowane. W ramach akademii NEB opracowany zostanie akcelerator inwestycyjny NEB w celu przyciągnięcia finansowania prywatnego i mieszanego do innowacyjnych projektów NEB oraz ułatwienia jego przydziału.
- (19) W deklaracji z Davos zatytułowanej „Ku wysokiej jakości Baukultur dla Europy” uznano kulturowe aspekty ochrony, planowania i budowy oraz ustanowiono wysokiej jakości Baukultur (kulturę architektury) jako priorytet polityczny. W konkluzjach Rady w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy nowy europejski Bauhaus, przyjętych w dniach 29–30 listopada 2021 r., wezwano państwa członkowskie i Komisję do promowania opartego na kulturze, ukierunkowanego na jakość i partycypacyjnego podejścia do środowiska zbudowanego oraz do stosowania wysokiej jakości norm w procesach planowania, projektowania, budowy, konserwacji, renowacji i adaptacyjnego ponownego użycia.
- (20) Projekty NEB pokazują, że wprowadzanie artystów do środowiska technologicznego i naukowego powoduje zmianę paradygmatu współpracy prowadzącą do innowacji

i konkretnych wyników. W komunikacie Komisji w sprawie Kompas kultury dla Europy przyjętym 12 listopada 2025 r. uznano znaczenie promowania wspólnej kultury architektury i projektowania oraz inwestowania w wysokiej jakości środowisko życia dla wszystkich poprzez inicjatywy takie jak NEB. Chociaż artyści i osoby zawodowo związane z kulturą odgrywają zasadniczą rolę jako liderzy zmian i innowatorzy w przekładaniu i wdrażaniu wartości NEB w terenie, ich mobilizacja i finansowanie, do którego mają dostęp, są nadal niewystarczające, zwłaszcza w przypadku małych podmiotów, aby w pełni wykorzystać potencjał ich wizji i kreatywnych podejść. Przełamanie podziałów między sektorem kultury i sektorem kreatywnym, a także między sztuką, nauką i technologią, jest również wyzwaniem, którym nadal należy się zajmować, tworząc i wspierając bardziej transdyscyplinarne możliwości współpracy.

- (21) Od 2025 r. NEB posiada własny instrument finansowania oparty na programie „Horyzont Europa” – instrument NEB, którego celem jest zwiększenie wpływu, przejrzystości i uproszczenie dostępu dla wnioskodawców. Instrument NEB działa do 2027 r., zapewniając wsparcie finansowe i ramy strategiczne służące osiągnięciu celów NEB. W planie działania dotyczącym instrumentu NEB przedstawiono przewidywane działania i kierunki strategiczne na lata 2025–2027²⁶. Na komponent dotyczący badań naukowych i innowacji przeznaczono roczny budżet w wysokości około 120 mln EUR z programu „Horyzont Europa”. Oczekuje się, że uzupełniający element dotyczący wdrażania, koncentrujący się na wprowadzaniu w życie i pomocy technicznej, przyciągnie podobny poziom inwestycji i będzie wspierany z innych programów UE, a także przez państwa członkowskie i ze źródeł prywatnych. Państwa członkowskie już teraz w różny sposób uwzględniają wartości i zasady NEB w swoich programach finansowania, co odzwierciedla ich wyjątkowe konteksty, dziedzictwo i ducha społeczności. Wszystkie państwa członkowskie włączyły NEB do co najmniej jednego ze swoich programów polityki spójności na lata 2021–2027. Zapewnienie zrównoważonego finansowania NEB w perspektywie długoterminowej ma zasadnicze znaczenie, w szczególności w kontekście przejścia do kolejnych WRF.
- (22) Projekty transformacyjne muszą również przyciągać finansowanie prywatne. W 2024 r. opracowano wytyczne inwestycyjne NEB, aby pomóc inwestorom w dostosowaniu projektów do wartości i zasad NEB w celu przekształcenia europejskiego środowiska zbudowanego. Wytyczne opracowano w ścisłej współpracy między Komisją Europejską i wspólną inicjatywą wsparcia projektów w regionach europejskich (JASPERS). Przy wsparciu projektu pilotażowego Parlamentu Europejskiego²⁷ i w oparciu o doświadczenia z inicjatyw takich jak usługi przyspieszenia rozwoju przedsiębiorstw świadczone przez Europejską Radę ds. Innowacji – platforma EIC i platforma prezentująca wyniki programu „Horyzont” – Komisja uruchomi centrum doradztwa, tj. interaktywną platformę ułatwiającą łączenie małych projektów potrzebujących finansowania z inwestorami z sektora gospodarki społecznej, organizacjami charytatywnymi oraz innymi inwestorami prywatnymi i publicznymi. Unijna systematyka dotycząca zrównoważonego rozwoju²⁸ pomaga również inwestorom

²⁶ Plan działania zawiera szczegółowe informacje na temat budżetu, zarządzania i kluczowych środków oraz wytyczne określające, w jaki sposób Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami NEB, wdroży Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu.

²⁷ „Stymulowanie lokalnych i regionalnych oddolnych projektów nowego europejskiego Bauhausu”.

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

w identyfikowaniu zrównoważonych środowiskowo projektów budowlanych i renowacyjnych.

- (23) Kompas NEB²⁹ to ramy przewodnie dotyczące stosowania wartości i zasad NEB w praktyce. Utworzono centrum wyników i oddziaływania NEB³⁰ w celu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania zdobytych doświadczeń, a także narzędzi i wiedzy generowanej przez NEB. Opracowano metodę samooceny NEB³¹ dla podmiotów realizujących projekty i decydentów, aby ułatwić im samoocenę wyników projektu pod względem wartości NEB. Komisja ustanowi również kluczowe wskaźniki skuteczności działania na potrzeby pomiaru transformacyjnego wpływu projektów NEB oraz opracuje znak jakości NEB w celu zwiększenia widoczności projektów NEB, wspierania państw członkowskich w promowaniu projektów i praktyk NEB oraz ułatwienia integracji rynkowej przez zapewnienie znormalizowanych ram i kryteriów we wszystkich państwach członkowskich. Spójne stosowanie tych narzędzi przez państwa członkowskie mogłoby ograniczyć rozdrobnienie oraz sprzyjać spójności we wdrażaniu, zwiększając konkurencyjność na rynku wewnętrznym, a także rozpowszechniając skalowalne i łatwe do powielenia rozwiązania w całej Europie przez wzajemną inspirację i wymianę dobrych praktyk między państwami.
- (24) Wraz ze społecznością NEB Komisja Europejska opracowała struktury wspierające, które sprzyjają zaangażowaniu i współpracy. Oddziały lokalne NEB są samoorganizującymi się, ukierunkowanymi terytorialnie grupami członków społeczności NEB, które przyczyniają się do realizacji NEB w środowisku lokalnym. Laboratoria NEB są „proaktywnymi ośrodkami analitycznymi” w ramach inicjatywy powołanymi przez członków społeczności NEB w celu współtworzenia, prototypowania oraz testowania narzędzi i rozwiązań. W celu rozwiązania kwestii priorytetowych tworzone są nowe laboratoria, powstanie także laboratorium NEB ds. przystępnych cenowo mieszkań w celu gromadzenia najlepszych praktyk w zakresie innowacyjnych metod, takich jak budownictwo z prefabrykatów lub obróbka przyrostowa, zagęszczanie i rozwiązania mieszkaniowe dla grup defaworyzowanych czy innowacyjne dostosowania dostępności. Komisja Europejska utworzy europejski sojusz na rzecz mieszkalnictwa jako centrum współpracy, wzajemnego uczenia się i wymiany najlepszych praktyk obejmujące wszystkie szczeble sprawowania rządów. Sojusz ten będzie wspierał synergicznie z praktykami NEB i członkami społeczności NEB, w tym laboratorium NEB ds. mieszkalnictwa.
- (25) Koordynacja i wielopoziomowe sprawowanie rządów w ramach NEB ewoluowały wraz z samą inicjatywą. W 2021 r. państwa członkowskie ustanowiły krajowe punkty kontaktowe NEB w celu wdrożenia NEB na szczeblu krajowym i koordynowania w odpowiednich obszarach. Wraz z instrumentem NEB, który jest częścią programu „Horyzont Europa”³², utworzono również krajowe punkty kontaktowe ds. badań

²⁹ Zob. https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_pl.

³⁰ Wdrażane w ramach tematu „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: Utworzenie centrum wyników i oddziaływania nowego europejskiego Bauhausu” oraz działania następczego „Centrum NEB – faza II: zwiększanie wpływu, zarządzanie wiedzą i monitorowanie wyników”, później w ramach „głównego” programu prac programu „Horyzont Europa” na lata 2026–2027, załącznik 13 – Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu.

³¹ Zob. https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/neb-self-assessment-method_pl.

³² Zob. [załącznik 13](#) do decyzji wykonawczej Komisji w sprawie finansowania programu szczegółowego służącego realizacji programu „Horyzont Europa” oraz przyjęcia programu prac na lata 2025–2027 („program prac na 2025 r.”) i zmieniającej decyzję wykonawczą C(2022) 7550 w sprawie przyjęcia programu prac na lata 2023–2024 w ramach programu szczegółowego służącego realizacji programu

naukowych i innowacji NEB. Obie sieci mają kluczowe znaczenie dla przygotowania i wdrożenia instrumentu NEB i razem obejmują zarówno jego komponent dotyczący badań naukowych i innowacji, jak i komponent dotyczący wdrażania. Utworzono również specjalną sieć wspierającą instytucje zarządzające wdrażające NEB w polityce spójności³³. Należy jednak zwiększyć koordynację i synergę między różnymi sieciami, aby zapewnić spójność i oddziaływanie.

- (26) NEB jest również inspiracją dla państw trzecich, a nasilenie współpracy międzynarodowej może sprzyjać wymianie wiedzy i dobrych praktyk. Komisja i delegatury UE w państwach trzecich współpracują w celu promowania podejścia NEB poza UE, w szczególności poprzez ustanowienie centrów akademii NEB poza UE. NEB zapewnił w szczególności wsparcie na rzecz sprzyjającej włączeniu społecznemu i zrównoważonej odbudowy Ukrainy. Za pośrednictwem programów UE, takich jak LIFE, „Horyzont Europa” i Interreg, NEB umożliwił realizację projektów takich jak renowacja bloków z wielkiej płyty w Czernihowie pod kątem obiegu zamkniętego, inicjatywy na rzecz zrównoważonego użytkowania gruntów w ramach programu Interreg dotyczącego Dunaju oraz zielona odbudowa obszarów miejskich w basenie Morza Czarnego. Laboratoria i nagrody NEB wspierają innowacje i współtworzenie, w tym konkurs „Szkoła przyszłości dla Ukrainy” i Laboratorium Infrastruktury Publicznej. Ukraińskie zainteresowane strony i organy wykazują rosnące zainteresowanie przyjęciem podejścia NEB w ramach swoich inicjatyw na rzecz odbudowy i należy dołożyć większych starań, aby zapewnić im wsparcie. Dodatkowe wsparcie ze strony Komisji i państw członkowskich UE umożliwiłoby im przyspieszenie sprzyjającej włączeniu społecznemu i trwałej odbudowy wspólnie ze społecznościami lokalnymi.
- (27) Komisja będzie monitorować postępy w zakresie NEB za pośrednictwem regularnych spotkań z przedstawicielami państw członkowskich, w szczególności z krajowymi punktami kontaktowymi NEB. Komisja zamierza wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu NEB na szczeblu krajowym i zapowiedziała działania wspierające i przyszłe priorytety w komunikacie Komisji przyjętym dnia 16 grudnia 2025 r.³⁴ NEB przekłada te priorytety na wymierną poprawę codziennego życia, wspierając lepsze projektowanie dzielnic, zdrowsze środowiska i przestrzenie publiczne bardziej sprzyjające włączeniu społecznemu.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE

1. GŁÓWNE WARTOŚCI I ZASADY NEB

- a) Zaleca się, aby państwa członkowskie – na odpowiednim poziomie kompetencji i z poszanowaniem zasady pomocniczości – **włączyły wartości i zasady nowego**

ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz jego finansowania (C(2025) 2779).

³³ Społeczność Peer2Peer (P2P) NEB ułatwia wymianę najlepszych praktyk i wiedzy na temat NEB między instytucjami zarządzającymi i innymi odpowiednimi organami: <https://futurium.ec.europa.eu/en/regio-peer-2-peer-communities/new-european-bauhaus>.

³⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Nowy europejski Bauhaus – od wizji do rzeczywistości” (COM(2025)1026).

Europejskiego Bauhausu (NEB) do swoich odpowiednich polityk i instrumentów finansowania związanych z dzielnicami i szerszym środowiskiem zbudowanym. Zachęca się państwa członkowskie, aby w oparciu o wnioski wyciągnięte z udanych projektów, inicjatyw i struktur zarządzania przyjęły strategiczne podejście do NEB na szczeblu krajowym, lokalnym i regionalnym, identyfikując wszystkie odpowiednie polityki i instrumenty finansowania, które mogą wspierać włączanie NEB do głównego nurtu polityki na ich obszarze, a także odpowiednie podmioty i sieci, które powinny zostać zaangażowane.

- b) Zachęca się państwa członkowskie do stosowania i promowania narzędzi wspierających zapewnianych za pośrednictwem akademii NEB, a także znaku jakości NEB, w celu wspierania przystępnej cenowo, zrównoważonej i wysokiej jakości transformacji środowiska zbudowanego i innych sektorów, z myślą o promowaniu większej harmonizacji metod, praktyk i innowacyjnych podejść w całej Europie.

2. ZWIĘKSZENIE ZRÓWNOWAŻONOŚCI ŚRODOWISKA ZBUDOWANEGO

Zaleca się, aby państwa członkowskie:

- a) promowały czyste, neutralne dla klimatu, odporne, energooszczędne i wodooszczędne środowisko zbudowane o obiegu zamkniętym, a tym samym wspierały przystępne cenowo i zrównoważone mieszkania przez:
- 1) rozważenie wykorzystania **zamówień publicznych do promowania** zrównoważonej, sprawiedliwej społecznie renowacji i budowy budynków o obiegu zamkniętym;
 - 2) zastosowanie do budowy i renowacji budynków **podejścia opartego na emisjach dwutlenku węgla w całym cyklu życia**, zgodnie z wytycznymi, które ma przedstawić Komisja, wspierającymi środki³⁵ mające na celu skuteczne ograniczenie emisji dwutlenku węgla w całym cyklu życia w sektorze budowlanym za pomocą zharmonizowanych unijnych ram i metodyki³⁶;
 - 3) nadanie priorytetu **efektywności energetycznej i wodnej, przystępności cenowej i zrównoważoności** w swoich krajowych planach renowacji budynków i odpowiednich krajowych, regionalnych i lokalnych strategiach dotyczących budynków, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.
 - 4) promowanie projektowania nowych budynków, a także budynków poddawanych ważniejszym renowacjom i ich przygotowywanie pod kątem **inteligentnego pomiaru zużycia wody i energii elektrycznej oraz zarządzania nimi** w celu zapewnienia oszczędności wody³⁷, a także zmniejszenia kosztów operacyjnych budynków, jak również możliwości ładowania pojazdów elektrycznych;

³⁵ Zob. np. motyw 11 dotyczący takich środków.

³⁶ Zob. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2025/xxxx zmieniające załącznik III do dyrektywy (UE) 2024/1275 w sprawie unijnych ram dla krajowego obliczania współczynnika globalnego ocieplenia w cyklu życia. C(2025) 8723 – PE/2025/8966.

³⁷ Zgodnie z [zaleceniem Komisji w sprawie zasad przewodnich dotyczących zasady „efektywność wodna przede wszystkim”](#).

- 5) przegląd sposobu, w jaki zachęty mogłyby wspierać **odporność wodną i efektywność wodną** oraz zapewnić dalsze **wykorzystanie zasobów w obiegu zamkniętym** w całym środowisku zbudowanym;
- b) opracowywały rozwiązania w celu uwolnienia niewykorzystanego potencjału **konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu biogospodarki**, wspierające akceptację i absorpcję rynkową oraz sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego na rzecz tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego, w szczególności w odniesieniu do środowiska zbudowanego i wyrobów włókienniczych, jak określono w unijnej strategii dotyczącej biogospodarki przez:
- 1) przegląd sposobu, w jaki za sprawą **rynków i podatków** zapewnia się odpowiednie zachęty do zrównoważonej produkcji i konsumpcji, w celu wsparcia odpowiedniego przejścia z wykorzystywania materiałów pochodzenia kopalnego na materiały pochodzenia biologicznego o obiegu zamkniętym i czyste zasoby;
 - 2) ocenę, w jaki sposób i czy **zamówienia publiczne** są wykorzystywane do tworzenia możliwości rynkowych służących wspieraniu biobudownictwa oraz czystych technologii i zasobów, zgodnie z bieżącymi wysiłkami UE na rzecz uproszczenia i usprawnienia³⁸;
 - 3) identyfikowanie i **usuwanie barier regulacyjnych i innych przeszkód utrudniających wprowadzenie na rynek** innowacyjnych metod i materiałów budowlanych, takich jak materiały niskoemisyjne i materiały pochodzenia biologicznego, budownictwo z prefabrykatów lub obróbka przyrostowa w budownictwie, a także informowanie Komisji Europejskiej o fragmentacji rynku spowodowanej rozbieżnymi przepisami i interpretacjami krajowymi oraz sprzecznymi przepisami UE za pośrednictwem Europejskiego Forum Organów Regulacyjnych ds. Biogospodarki i Innowatorów oraz Forum Wysokiego Szczebla ds. Budownictwa;
- c) priorytetowo traktowały **efektywne wykorzystanie środowiska zbudowanego w planowaniu przestrzennym i decyzjach dotyczących rozwoju** oraz zachęcały do tego, z myślą o promowaniu mieszkań socjalnych i przystępnych cenowo, zapobieganiu segregacji przestrzennej i promowaniu rewitalizacji wspólnot sąsiedzkich, w tym na obszarach wiejskich, w szczególności przez:
- 1) **mapowanie pustostanów** i ich przydatności na potrzeby środków na rzecz wystarczalności oraz udostępnianie tych informacji właściwym organom i podmiotom sektora budowlanego; zachęcanie do przekształcania **pustostanów** w przystępne cenowo, zrównoważone i wysokiej jakości mieszkania, z wykorzystaniem renowacji, rozbudowy, odnawiania, zmian użytkowania lub dostosowania przestrzeni zabudowanych do zmieniających się potrzeb gospodarstw domowych; zbadanie niedostatecznie wykorzystywanego potencjału mieszkaniowego w wiejskich wspólnotach sąsiedzkich za pomocą środków mających na celu zwiększenie ich dostępności i łączności;
 - 2) usprawnienie, uproszczenie i przyspieszenie procedur związanych z zagospodarowaniem przestrzennym i **wydawaniem pozwoleń** na budowę,

³⁸ W kontekście trwającego przeglądu dyrektyw UE w sprawie zamówień publicznych wniosek ustawodawczy przewidziano na połowę 2026 r.

w szczególności w odniesieniu do renowacji, rozbudowy pionowej i zrównoważonej renowacji budynków, co może zwiększyć podaż mieszkań;

- 3) ułatwienie rozwoju **dobrych praktyk i planów NEB**, takich jak plany i praktyki dotyczące odpornych mieszkań, które Komisja opracuje za pomocą katalogu cyfrowego;
- d) propagowały wartości i zasady NEB w celu zwiększenia gotowości dzielnic i społeczności na wypadek sytuacji kryzysowej oraz ich odporności na zagrożenia dla zdrowia i klęski żywiołowe spowodowane zmianą klimatu i degradacją środowiska, w szczególności przez:
- 1) systematyczne **włączanie do projektowania przestrzennego rozwiązań opartych na zasobach przyrody, odbudowy zasobów przyrodniczych i odporności wodnej, zapobiegania klęskom żywiołowym i kryzysom oraz gotowości na nie**, w szczególności środków dotyczących pożarów roślinności, wody, ryzyka powodziowego i zarządzania zwarciami drzewostanu na obszarach miejskich, a także zrównoważonej odbudowy dotkniętych obszarów, a także promowanie ich przez budowanie zdolności we współpracy ze wszystkimi właściwymi organami oraz za pośrednictwem modułów szkoleniowych w przypadku odpowiednich studiów i szkolenia zawodowego;
 - 2) promowanie **oceny rozmieszczenia zielonych przestrzeni miejskich** i zwarcia drzewostanu w różnych miastach i miasteczkach, z uwzględnieniem tego, jak w ramach przyszłej planowanej zabudowy zielone przestrzenie miejskie będą aktywnie integrowane z budynkami i infrastrukturą w różnych miejscowościach i regionach oraz jak pomogą one łagodzić skutki zmiany klimatu;
 - 3) promowanie **oddziałów lokalnych NEB wśród organów lokalnych i odpowiednich podmiotów** w celu zwiększania odporności dzielnic, zwiększenia świadomości społeczności i współtworzenia rozwiązań kierowanych przez społeczność, w tym **za pośrednictwem narzędzi cyfrowych i naukowych** takich jak analiza oparta na scenariuszach;
 - 4) konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym ubezpieczycielami, w celu dokonania **przeglądu praktyk opartych na zasadzie „odbudowywania tego samego”**, aby odzwierciedlić zmieniające się warunki klimatyczne;
 - 5) zbadanie środków w zakresie narzędzi finansowania wspomagających łagodzenie negatywnych **skutków dla zdrowia spowodowanych zmianą klimatu i degradacją środowiska**, w tym narażeniem na ciepło, zanieczyszczeniem powietrza, hałasem i brakiem dostępu do terenów zielonych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na nieproporcjonalne narażenie wrażliwych i defaworyzowanych grup ludności;
- e) zachęcały do stosowania rozwiązań cyfrowych na rzecz obiegu zamkniętego i efektywności energetycznej w celu zapewnienia konkurencyjnej transformacji ekologicznej, w szczególności przez:
- 1) promowanie wdrażania narzędzi takich jak **cyfrowy paszport produktu**, świadectwa charakterystyki energetycznej, cyfrowe pozwolenia na budowę, cyfrowe dzienniki budynków, cyfrowe audyty przedzobowiązujące i inne rozwiązania cyfrowe służące śledzeniu cyklu życia dwutlenku węgla oraz wspieranie wspólnej infrastruktury cyfrowej i narzędzi wspierających

podejmowanie decyzji w oparciu o dane, inteligentne miejskie planowanie przestrzenne, zarządzanie energią i mobilnością oraz gospodarkę wodną, w synergii z programem polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”;

- 2) **promowanie zasad uwzględniania technologii cyfrowych na etapie projektowania, które obejmują dostępność, interoperacyjność oraz energooszczędne i wodooszczędne technologie informacyjno-komunikacyjne w miejskim planowaniu przestrzennym, a także wspieranie uproszczenia za pomocą zestawu narzędzi cyfrowych obejmujących wydawanie pozwoleń w oparciu o modele, zgodność z wyrażaniem przepisów w formie kodu i sprawozdawczość opartą na zasadzie jednorazowości.**

3. ZWIĘKSZENIE UCZESTNICTWA, DEMOKRACJI LOKALNEJ I NARZĘDZI WSPÓLPROJEKTOWANIA CYFROWEGO W ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH I WSPÓLNOT SĄSIEDZKICH

Zaleca się, aby państwa członkowskie:

- a) wykorzystywały centrum wyników i oddziaływania NEB³⁹ w celu stopniowego włączania wyników projektów NEB do **perspektyw użytkowników w projektowaniu przestrzennym lub transformacji przestrzeni publicznej** oraz w celu wspierania i promowania **społeczności świadomych w kwestiach energii i wody, renowacji kierowanych przez obywateli i inicjatyw w zakresie dzielenia się czystą energią**, wzmocnienia pozycji podmiotów lokalnych i wspierania inkluzywnych rozwiązań kierowanych przez społeczność;
- b) promowały projekty i praktyki polityczne NEB w celu wzmocnienia demokracji lokalnej, włączenia społecznego i udziału w miejskim planowaniu przestrzennym i rozwoju dzielnic przez wspieranie innowacyjnych podejść do zaangażowania społeczności na poziomie dzielnic, przyczyniając się tym samym do wdrażania Tarczy Demokracji w terenie;
- c) konsultowały się z **osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi** oraz angażowały je w celu wspierania niezależnego życia i włączenia społecznego oraz rozwiązań, które są dostępne już na etapie projektowania;
- d) propagowały znaczące zaangażowanie **kobiet** i włączanie **podejścia uwzględniającego aspekt płci** przy projektowaniu i rozwijaniu przestrzeni publicznej i dzielnic w celu zapewnienia inkluzywnego i bezpiecznego środowiska;
- e) zwiększały zdolności operacyjne właściwych organów w celu zapewnienia skutecznych wytycznych i wsparcia w poznawaniu wartości i zasad NEB, metod korzystania z narzędzi NEB i wytycznych dotyczących instrumentów finansowania NEB. W tym celu zaleca się, aby wykorzystywały istniejące możliwości oferowane przez Komisję Europejską, takie jak:
 - 1) **unijny zestaw narzędzi na potrzeby lokalnych cyfrowych bliźniaków i rozwiązania „lokalnej cyfryzacji na rzecz odbudowy”;**

³⁹ Wdrażane w ramach tematu „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: Utworzenie centrum wyników i oddziaływania nowego europejskiego Bauhausu” oraz działania następczego „Centrum NEB – faza II: zwiększanie wpływu, zarządzanie wiedzą i monitorowanie wyników”, później w ramach „głównego” programu prac programu „Horyzont Europa” na lata 2026–2027, załącznik 13 – Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu.

- 2) Instrument Wsparcia Technicznego (TSI)⁴⁰;
- 3) **wymiana w ramach współpracy administracji publicznej (PACE)**⁴¹;
- 4) możliwości wzajemnego uczenia się oferowane przez:
 - politykę spójności, w szczególności w ramach **społeczności REGIO P2P NEB**, w celu wymiany dobrych praktyk i wiedzy na temat NEB między instytucjami zarządzającymi i innymi odpowiednimi organami oraz zachęcania do dalszych inwestycji w NEB w ramach programów polityki spójności na lata 2021–2027;
 - **komponent Europejskiej inicjatywy miejskiej** dotyczący budowania zdolności, wspierający zarówno miasta, jak i instytucje zarządzające w uwzględnianiu wartości i zasad NEB w strategiach zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich;
 - działanie „Wkład we wdrażanie instrumentu NEB przy wsparciu badań naukowych i innowacji dotyczących nowego europejskiego Bauhausu w ramach programu »Horyzont Europa« oraz krajowych punktów kontaktowych nowego europejskiego Bauhausu”⁴²;
 - **unijne Centrum Kompetencji ds. Demokracji Uczestniczącej i Deliberatywnej**⁴³ oraz powiązaną z nim sieć krajowych ośrodków referencyjnych.

4. WYKORZYSTANIE TRANSFORMACYJNEJ SIŁY EDUKACJI, SZTUKI I KULTURY NA RZECZ CZYSTEJ TRANSFORMACJI

Zaleca się, aby państwa członkowskie:

- a) uznawały i wspierały **uczestnictwo w kulturze oraz wkład artystów, osób zawodowo związanych z kulturą i eksperymentów opartych na kulturze** jako siłę napędową innowacji, rozwoju lokalnego i nieszablonowego myślenia w celu stymulowania czystej transformacji (zgodnie z **kompasem kultury**) oraz lepiej promowały możliwości NEB w sektorze kultury i sektorze kreatywnym;
- b) poparły wniosek Komisji dotyczący zwiększenia znaczenia **Europejskich Stolic Kultury** w sposób zapewniający synergię z wartościami i zasadami NEB; w pełni wdrożyły zobowiązania zawarte w **deklaracji z Davos** z 2018 r. pt. „Towards a high-quality Baukultur for Europe” [Ku wysokiej jakości Baukultur dla Europy]⁴⁴ dotyczące włączenia kulturowych aspektów ochrony, planowania i budowania do odpowiednich strategii krajowych; przeprowadziły działania następcze w związku z konkluzjami Rady z 2021 r. w sprawie kultury, wysokiej jakości architektury i środowiska zbudowanego jako kluczowych elementów inicjatywy nowy europejski Bauhaus, **włączając wartości i zasady NEB do krajowych polityk regulujących architekturę** i środowisko zbudowane;

⁴⁰ Zob. [Technical Support Instrument \(TSI\)](#) [Instrument Wsparcia Technicznego (TSI)].

⁴¹ Zob. [TSI 2026 – PACE – Public Administration Cooperation Exchange – Reform Support](#) [TSI 2026 – PACE – Wymiana w ramach współpracy administracji publicznej – Wspieranie reform].

⁴² Główny program prac „Horyzont Europa” na lata 2026–2027, załącznik 13 – Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu.

⁴³ [Unijne Centrum Kompetencji ds. Demokracji Uczestniczącej i Deliberatywnej](#).

⁴⁴ Zob. <https://davosdeclaration2018.ch/en/>.

- c) **wspierały i – w razie potrzeby – przywracały tradycyjną wiedzę i umiejętności rzemieślnicze**, zwłaszcza w zakresie waloryzacji budynków dziedzictwa kulturowego, inspirowały do innowacji, które mogą łączyć przeszłe i obecne technologie, a także angażowały sektor kultury i sektor kreatywny;
- d) promowały **szlak NEB w ramach DiscoverEU**;
- e) wspierały **programy edukacyjne i programy nauczania uwzględniające wartości i zasady NEB** w szkołach i instytucjach szkolnictwa wyższego.

5. POGŁĘBIENIE WIEDZY ORAZ ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI INNOWACYJNYCH I UMIEJĘTNOŚCI ZA POMOCĄ NARZĘDZI I INICJATYW AKADEMII NEB

Państwa członkowskie zachęca się do:

- a) promowania i **ułatwiania absorpcji wiedzy, narzędzi innowacji oraz programów kształcenia i szkolenia opracowanych za pośrednictwem akademii NEB** w celu wspierania przejścia na zrównoważony ekosystem budowlany i czyste rozwiązania, a także tworzenia nowych centrów akademii NEB i rozbudowy istniejących centrów, z myślą o zwiększaniu ich we wszystkich państwach członkowskich;
- b) promowania **współpracy badawczej dotyczącej NEB między studentami w różnych dziedzinach istotnych dla środowiska zbudowanego i naturalnego, w tym architektury, inżynierii i planowania**;
- c) wspierania Komisji w **mapowaniu projektów NEB realizowanych za pośrednictwem różnych unijnych, krajowych lub regionalnych instrumentów finansowania** – w tym tych objętych zarządzaniem dzielonym – oraz w dzieleniu się dobrymi praktykami, a także wspierania Komisji w **opracowywaniu kluczowych wskaźników efektywności** służących do pomiaru transformacyjnego wpływu projektów NEB i ich korzyści dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego i dobrobytu oraz, w stosownych przypadkach, włączanie ich do swoich polityk i działań;
- d) uwzględnienia wartości i zasad NEB przy opracowywaniu i wdrażaniu **krajowych i regionalnych strategii** mających na celu rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej, a także w partnerstwach na rzecz umiejętności na dużą skalę i partnerstwach regionalnych w ramach paktu na rzecz umiejętności, w szczególności w partnerstwie na dużą skalę w dziedzinie budownictwa;
- e) wspierania i promowania **kształcenia i szkolenia zawodowego związanego z NEB, a także programów zmiany i podnoszenia kwalifikacji**, w szczególności programów opracowanych w ramach EIT i Erasmus+;

6. ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI I ZAANGAŻOWANIA W ODNIESIENIU DO NEB I JEGO SPOŁECZNOŚCI

Państwa członkowskie zachęca się do:

- a) wspierania projektów kwalifikujących się do wyróżnienia **znakiem jakości NEB**, który zostanie opracowany i będzie pilotowany przez Komisję Europejską, m.in. poprzez usługi doradcze, zapewnienie widoczności i ułatwienie dostępu do finansowania oraz przez uznanie znaku jakości NEB za kryterium jakości w programach finansowania i zaproszeniach do składania wniosków;

- b) wspierania Komisji w jej wysiłkach na rzecz **rozszerzenia i dywersyfikacji społeczności NEB** oraz współpracy z członkami społeczności NEB na ich terenie w celu **zrozumienia i wsparcia ich potrzeb i wniosków**, stworzenia synergii, w tym z odpowiednimi działaniami krajowymi i regionalnymi, również przez podnoszenie **świadomości na temat inicjatywy NEB** i jej możliwości dla środowisk akademickich, specjalistów, przemysłu, społeczeństwa obywatelskiego i organów publicznych;
- c) **opracowywania, w miarę możliwości, krajowych nagród NEB** lub kategorii NEB w ramach odpowiednich nagród krajowych w synergii z unijnymi nagrodami NEB;
- d) podnoszenia świadomości i zachęcania odpowiednich zainteresowanych stron w państwach członkowskich do udziału w odbywającym się co dwa lata **festiwalu NEB** oraz zapewnienia organizacji krajowych, regionalnych lub lokalnych **impresz towarzyszących we wszystkich państwach członkowskich**.

7. POPRAWA DOSTĘPU DO FINANSOWANIA I INWESTYCJI

Państwa członkowskie zachęca się do:

- a) **wykorzystywania możliwości finansowania oferowanych przez instrument NEB** zarówno w odniesieniu do jego komponentu dotyczącego badań naukowych i innowacji, jak i komponentu dotyczącego wdrażania, przez zwiększanie świadomości wśród wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron i potencjalnych beneficjentów, wspieranie ich w uczestnictwie i przekazywanie Komisji informacji zwrotnych na temat sposobów jego poprawy; zapewnienia finansowania w perspektywie długoterminowej, w tym w ramach kolejnych WRF;
- b) **wypełnienia zobowiązań dotyczących wdrożenia NEB zawartych w programach polityki spójności** przez ogłoszenie konkretnych zaproszeń do wdrożenia NEB w odpowiednich obszarach polityki zgodnie z niedawnym przeglądem śródkresowym, w tym przez maksymalizację inwestycji prywatnych za pośrednictwem instrumentu finansowego opartego na modelu rozwoju terytorialnego NEB; wykorzystania programów polityki spójności w szczególności do **opracowania jednej sztandarowej inicjatywności w każdym państwie członkowskim**;

8. ZAPEWNIENIE SKUTECZNEGO WIELOPOZIOMOWEGO SPRAWOWANIA RZĄDÓW W RAMACH NEB ORAZ CENTRALNEJ ROLI KRAJOWYCH PUNKTÓW KONTAKTOWYCH NEB

Zaleca się, aby państwa członkowskie:

- a) uznały i promowały **centralną koordynacyjną rolę krajowych punktów kontaktowych NEB w zarządzaniu NEB** na szczeblu krajowym, a także wspierały ich zdolności, również w synergii z przyszłym unijnym sojuszem na rzecz mieszkalnictwa, aby zapewnić spójność i integrację podejścia NEB. doprecyzowały razem z Komisją definicje podstawowych zadań krajowych punktów kontaktowych NEB oraz określiły w razie potrzeby dodatkowe role dla poszczególnych państw; zorganizowały spotkania krajowych punktów kontaktowych NEB podczas każdej prezydencji Rady UE w powiązaniu z odpowiednimi zgromadzeniami;
- b) zapewniły **międzysektorowe i wielopoziomowe sprawowanie rządów z myślą o NEB na szczeblu krajowym**, w oparciu o istniejące dobre praktyki, przez

koordynację i uwzględnianie wartości i zasad NEB w planowaniu i wdrażaniu odpowiednich inicjatyw w zakresie finansowania i polityki; ułatwiały **koordynację i współpracę między krajowymi punktami kontaktowymi a innymi odpowiednimi sieciami**, w szczególności krajowymi punktami kontaktowymi ds. badań naukowych i innowacji NEB w ramach programu „Horyzont Europa” oraz instytucjami zarządzającymi polityką spójności;

- c) propagowały **podejście i narzędzia NEB w ramach odpowiednich wymian międzynarodowych** z państwami trzecimi; wspierały w szczególności **sprzyjającą włączeniu społecznemu i zrównoważoną odbudowę Ukrainy** za pomocą projektów pilotażowych i demonstracyjnych – takich jak projekty dotyczące szkół, przestrzeni publicznej, ochrony dziedzictwa kulturowego i odbudowy gospodarki o obiegu zamkniętym – tworzenia i wymiany wiedzy, a także konsolidacja przyszłego centrum akademii NEB w Ukrainie jako centrum kompetencji i wsparcia dla zainteresowanych stron i władz lokalnych w zakresie budowania zdolności i wymiany innowacyjnych, łatwych do powielenia rozwiązań.

Sporządzono w Strasburgu dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*